

Worsteling om een beetje levensgeluk

THEATER

Ze zaten vol idealen toen ze jong waren. Maar nu, dertigers geworden, moeten Ivanov en Platonov erkennen dat daar weinig van overgebleven is. Hun verwachtingen zijn niet uitgekomen, hun idealen zijn ingewisseld voor keiharde realiteit.

En eigenlijk geldt datzelfde voor alle mensen om hen heen: stuk voor stuk kleine egoïstische zielen, puur en alleen gericht op eigen gewin en genot. Ontluisterend is hun leven. Het lijkt akelig veel op dat van onszelf en van de mensen om ons heen.

Twee vroege stukken van Tsjechov (1860-1904) nam toneelschrijver Tom Lanoye als basis voor deze voorstelling: het in 1878 geschreven en zelden gespeelde 'Platonov' en het uit 1887 daterende 'Ivanov'. Typische Tsjechov-stukken, over mensen die eindeloos praten over wat ze zouden willen, maar nooit tot daden komen. Lanoye voegde er reminiscenties aan andere Tsjechovstukken aan toe. 'De meeuw' fladdert even voorbij, 'De kersentuin' en 'De drie zusters'. Zelfs een flard van 'Anna Karenina' van die andere Rus, Tolstoj vlecht hij naadloos in zijn verhaal. En met een verbluffende soepelheid en authenticiteit weet Lanoye dit alles aaneen te smeden tot een tekst die overtuigt en overdondert.

Het publiek stroomt nog de zaal binnen, vaag geroezemoes weerklinkt. Dan opeens doven de zaallichten, maken oorverdovende beats elk verder gesprek onmogelijk en zwiepen felle spots over het immense podium. Een dak is het, vol roestige trappen, aircokasten, dakvensters en schoorstenen, alles volgespoten met graffiti. Naargeestig is het er, net als het leven van de gasten die er zo nu en dan even komen uitblazen van het feest dat lager in het gebouw plaatsvindt, ter ere van Sasja. Zij is de dochter van het echtpaar Lebedjev en de enige die met al haar frisse jeugd nog toekomstdromen heeft. Voor de anderen is de toekomst allang verleden geworden. Platonov is een ontgoochelde cynicus. Hyperintelligent, knap uiterlijk, ooit leek een schitterende toekomst voor hem weggelegd. Maar hij is dorpsonderwijzer

geworden en zit gevangen in een burgerlijk huwelijk. Geen vrouw is veilig voor hem. Ivanov is in alles zijn spiegelbeeld. Ook hij heeft zijn idealen verloren zien gaan, maar waar Platonov de schijn ophoudt, heeft Ivanov alle hoop laten varen, waar Platonov buiten zichzelf op zoek is naar splinters geluk, heeft Ivanov zich geheel in zichzelf teruggetrokken. Beiden proberen uiteindelijk te vluchten bij een andere vrouw. Platonov bij een uit het verleden toen alles nog mogelijk leek, Ivanov bij een vrouw die hem een nieuwe toekomst moet geven.

Achttien acteurs, bijna de complete cast van Toneelgroep Amsterdam, spelen mee in dit klassieke drama. Fedja van Huêt is een mooie cynische Platonov, Jacob Derwig een intens trieste Ivanov. Gijs Scholten van Aschat schittert als de ontgoochelde oom van Ivanov, Marieke Heebink geeft gestalte aan een verrukkelijk hysterische weduwe Babakina en Roeland Fernhout overstijgt zichzelf als de kinderlijke, pasgetrouwde Sergei die door zijn vriend Platonov hoorns krijgt opgezet. Maar het meest indrukwekkend is toch Chris Nietvelt als de weduwe Anna Petrovna. In al haar cynische kwetsbaarheid ontroert zij tot op het bot.

Bijna zes uur duurt hun worsteling om een beetje levensgeluk en dat is geen seconde teveel. Alleen die slotscene, als zowel Platonov als Ivanov het leven laat, misstaat en voelt als een anti-climax, een overhaast afgeraffeld einde. Jammer, het is het enige smetje op deze verder vlekkeloze voorstelling.

SONJA DE JONG

Voorstelling: De Russen; door Toneelgroep Amsterdam; tekst: Tom Lanoye; regie: Ivo van Hove; scenografie: Jan Versweyveld; muziek: Tom Holkenboer (Junkie XL); bijgewoond: 19/06, Amsterdam. Nog te zien: 22 t/m 25 juni, stadsschouwburg Amsterdam. Meer info: www.tga.nl

Chris Nietvelt en Fedja van Huêt in 'Russen'.

FOTO JAN VERSWEYVELD